

Dorpsweg 55 Onnen

Rijksmonument (boerderij en bijbehorende stookhut)

Bouwjaar: 1903

Opdrachtgever: Tidde Buiten

Architect: Jan Timmer (ook de aannemer)

Dwarshuisboerderij in een eclectische stijl. Eclecticisme is de vrije combinatie in een enkel werk van elementen van verschillende historische stijlen of stromingen. Rond 1900 was deze stijl erg populair. De stroming zette zich af tegen de voor die tijd overheersende stroming, waarbij er vooral naar werd gestreefd om het historisch karakter van het gebouw te bewaren en in de vorm tot uitdrukking te brengen. In dit geval vormt het voorhuis een duidelijke breuk met de bestaande boerderijtypes. Dit inclusief de boerderij die hier voor 1903 stond.

Onder een dwarshuisboerderij wordt een boerderij verstaan met een overdwers voor het schuurgedeelte staande woning. Meestal (zoals ook hier) heeft deze woning een burgerlijke en geen agrarische uitstraling.

Bouw– en bewoningsgeschiedenis Dorpsweg 55 Onnen

Uit de kadastrale registratie van 1830 blijkt dat Hindrik Breeman eigenaar is van twee boerderijen in Onnen. Hindrik zal deze boerderijen verkregen hebben door zijn huwelijk met Hillegien Jans. Zelf was Hindrik namelijk geboren in Coevorden. De ouders van Hillegien Jans waren Jan Hindriks en Gesijna Abbring. De vader van deze Jan Hindriks kocht in 1760 twee boerderijen in Onnen, maar het is (nog) niet duidelijk of een van deze boerderijen de voorloper was van de huidige boerderij (in combinatie met Dorpsweg 50). Bij de bespreking van Dorpsweg 12 is ook al op deze akte gewezen als mogelijke verwijzing naar Dorpsweg 12 en Veldmanssteeg 2.

Bij de invoering van de huisnummering in 1806 kreeg de boerderij het nummer 24 van wijk C (= Onnen) van het dorp Haren.

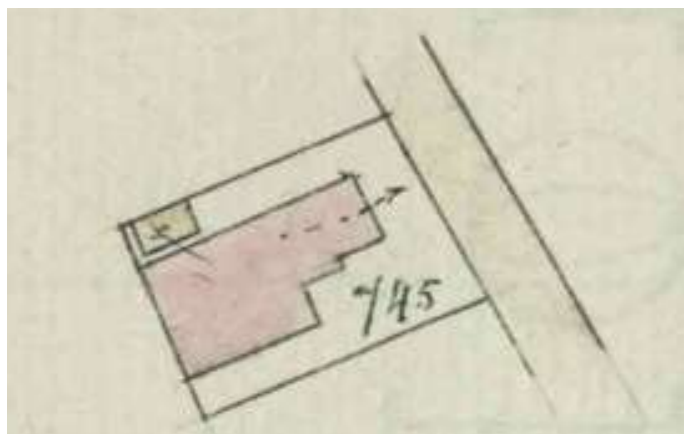
Hindrik Breeman en Hillegien Jans woonden in 1830 niet op deze boerderij maar op de boerderij met het huidige adres Dorpsweg 50. De boerderij werd verhuurd. Het bevolkingsregister 1830 vermeldt Harm Jans Smeenge als bewoner. Hij woonde er met zijn vrouw, drie kinderen en een inwonende werkmeid. Dochter Engelina Breeman was in 1822 gehuwd met Gerrit Veldman. Toen het na het overlijden van haar vader tot een boedelscheiding kwam, kreeg zij de boerderij Dorpsweg 55 toebedeeld. In het kadaster werd vervolgens haar man, naar de regels van die tijd, als eigenaar vermeld. Gerrit en Engelina vestigden zich toen ook op de boerderij.

Op de kadastrale kaart van 1830 (HisGis) is de boerderij afgebeeld als een Gorechtse boerderij van het dwarsdeeltype (woning en schuur onder één rieten dak met de deeldeuren in de zijgevel). Een nog bestaande boerderij van dat type is de boerderij (en rijksmonument) Rijksstraatweg 364 te Haren.

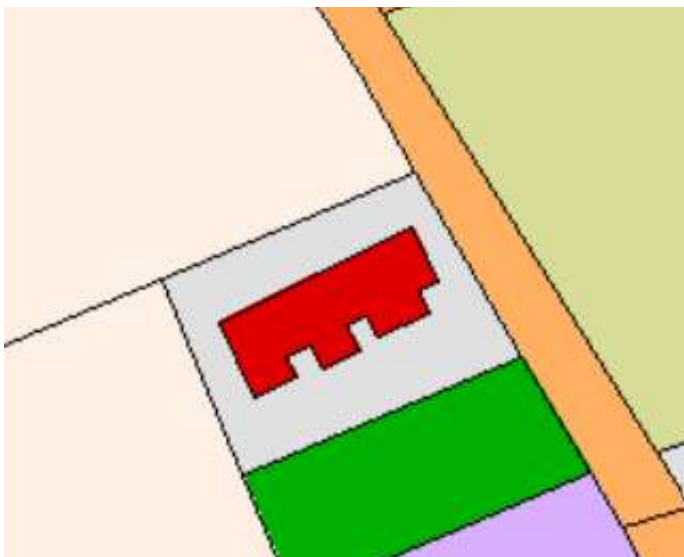

De boerderij Rijksstraatweg 364 te Haren als voorbeeld van een Gorechtse boerderij van het dwarsdeeltype.

Deze boerderij is in 1849/1850 door Gerrit Veldman afgebroken en vervangen door een nieuwe boerderij (Westerwoldse type?). Zie de kadastrale kaart van 15 juli 1850 (perceel G nr. 745). Helaas is er geen veldwerkkaart met mogelijk meer details beschikbaar. De boerderij staat op de onderstaande foto.

Engelina Breeman overleed in 1855 en Gerrit Veldman in 1870. Na zijn overlijden kwam het tot een boedelscheiding en werd de boerderij toebedeeld aan zijn ongehuwde dochter Jantje Veldman. Jantje woonde op de boerderij met haar jongste zusje Henderika. Deze Henderika trouwde in 1876 met Willem Bolhuis. Zij woonden vanaf dat moment als jong gezin bij Jantje op de boerderij en kregen drie dochters, waarvan er twee op jonge leeftijd overleden.

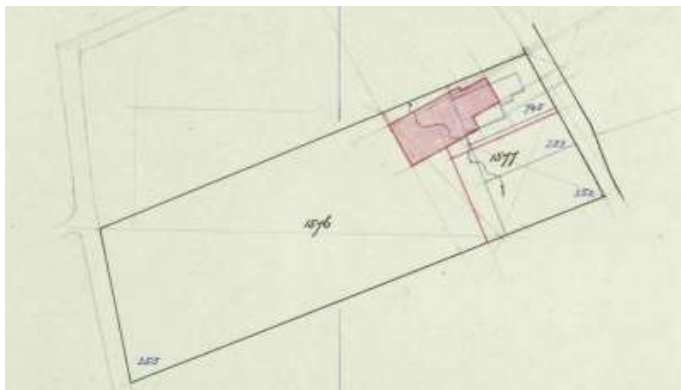

Op 4 september 1902 trouwde Engelina Bolhuis met de uit Zuidlaren afkomstige Tidde Buijer. Een jaar later, op 15 november 1903 overleed Jantje Veldman. Samen met de kinderen van haar zusters Hillechien en Gezina Veldman erfde Henderika Bolhuis-Veldman de boerderij. Vervolgens verkochten deze erven de boerderij direct aan Willem Bolhuis. Deze is dan al 65 jaar. Het zal dus vooral zijn schoonzoon Tidde Buijer zijn geweest die de boerderij runde.

In 1903 werd een nieuwe boerderij gebouwd. Deze bouw wordt toegeschreven aan Tidde Buijer. Het ontwerp voor de nieuwe boerderij werd gemaakt door de aannemer, gemeentearchitect en timmerman Jan Timmer, wonende te Helpman. Op de kadastrale hulpkaart uit 1904 zijn de oude en de nieuwe situatie aangegeven. Tidde Buijer liet in 1927 een rentenierswoning (Dorpsweg 53) naast de boerderij bouwen. Zijn zoon Willem Frederik trouwde in datzelfde jaar met Brechtje Cor-

nelia Meijer uit Hornhuizen en werd de hoofdbewoner (de eerste opvolger in de mannelijke lijn 150 jaar!) op de boerderij. Hij verkocht de boerderij in 1976 en ging toen met zijn vrouw in Haren wonen.

Opgemaakt en deugdelijk verklaard,
Te *Oproningen* den *februari* 1904.
DE LANDMEETER.

W. Bolhuis

Boeldag - Onnen.

Op Woensdag 27 Januari 1904,
's nam. 1 uur precies, zal, ten verzoeken
en op het Erf van den heer W. BOLHUIS
te Onnen, publiek worden verkocht:

De Afbraak

van eene Boerenbehuizing,
bestaande in: Pl.m. 17000 Steenen, een
hoeveelheid Dakpannen, Karnmolen,
Deuren, Schotten, Planken, Juffers,
Stijlen enz.

S. LOHMAN, notaris te Haren.

Gebouwinformatie

Periode
in 1806 ontstaan.

Gebouwhistorie			
<u>Datum</u>	<u>Gebruik</u>	<u>Straat of wijk, Plaats</u>	<u>Naam van het gebouw</u>
1830		Wijk C Onnen 24 Haren	

Kadastrale beschrijving

Filiatie				
<u>Datum</u>	<u>Kad.nr.</u>	<u>Artikel</u>	<u>Post</u>	<u>Eigenaar</u>
1830	G254	87	32	Hindrik Breeman (1761-1832)
1834	G254	502	52	Gerrit Veldman (1790-1870)
1851	G745	502	68	Gerrit Veldman (1790-1870)
1863	G745	1551	64	Gerrit Veldman (1790-1870)
1872	G745	2036	14	Jantje Veldman (1823-1903)
1904	G745	1704	58	Willem Bolhuis (1838-1909)
1905	G1577	1704	59	Willem Bolhuis (1838-1909)
1921	G1577	5069	50	Engelina Bolhuis (1882-1948)
1927	G1577	5069	54	Engelina Bolhuis (1882-1948)
1950	G1577	3769	61	Tidde Buiter (1876-1955)
06-1957	G2132	3769	71	erven van Tidde Buiter (1876-1955)
07-1957	G2132	6901	3	Willem Frederik Buiter (1902-?)
1977	C2132	15779	1	Geert Hendrik Knoop (1941-2004)
1979	G2132	16652	1	Jannes Reint Bonninga (1919-?)

Kadastrale nummering	
1830	Haren G254
1851	Haren G745
1905	Haren G1577
06-1957	Haren G2132
1977	Haren C2132
1979	Haren G2132

Beschrijving

Nieuwsblad van Het Noorden,
24 januari 1904
Boeldag - Onnen.
Op Woensdag 21 Januari 1904, 's nam. 1 uur precies, zal, ten verzoeken en op het Erf van den heer W. BOLHUIS te Onnen, publiek worden verkocht: De Afbraak van eene Boerenbehuizing, bestaande in: Pl.m. 17.000 Steenen, een hoeveelheid Dakpannen, Karnmolen, Deuren, Schotten, Planken, Juffers, Stijlen enz.
S. LOHMAN, notaris te Haren.

Bewoners/Gebruikers

30 apr 1814	geboorte	Grietje Hindrikus
16 aug 1815	vermelding woonplaats	Hindrik Breeman
1830	hoofd, landbouwer	Harm Jans Smeenk
1830	huisvrouw van Harm Jans Smeenk	Petronella Hindriks Heuving
1830	inwonende werkmeid	Hinderkje Dirks
1830	kind, 1e huwelijk	Jan Smeenge
1830	kind, 1e huwelijk	Teunis Smeenk
1830	kind, 2e huwelijk	Willem Smeenk
1840	dochter	Jantje Veldman
1840	dochter	Hillechien Veldman
1840	dochter	Gezina Veldman
1840	hoofd, landbouwer	Gerrit Veldman
1840	huisvrouw van Gerrit Veldman	Engelina Breeman
1840	inwonende dienstmeid	Roelfien Horst
1840	inwonende knecht	Jan Sants
1840	zoon	Jan Veldman
1850	dochter	Gezina Veldman
1850	dochter	Henderika Veldman

1850	dochter	Jantje Veldman
1850	dochter	Hillechien Veldman
1850	hoofd, landbouwer	Gerrit Veldman
1850	huisvrouw van Gerrit Veldman	Engelina Breeman
1850	zoon	Jan Veldman
24 dec 1855	overlijden	Engelina Breeman
1860	dochter	Hillechien Veldman
1860	dochter	Henderika Veldman
1860	dochter	Gezina Veldman
1860	dochter	Jantje Veldman
1860	inwonende knecht	Tebbe Hendriks
1860	inwonende knecht	Kars Buiringa
1860	joofd, landbouwer	Gerrit Veldman
1860	zoon, landbouwer	Jan Veldman
24 dec 1861	overlijden	Jan Veldman
1869	inwonende knecht	Jelle Pikkert
1869	inwonende knecht	Jan Takens
10 apr 1870	overlijden	Gerrit Veldman
1876	hoofd, landbouwer	Willem Bolhuis
1876	huisvrouw van Willem Bolhuis	Henderika Veldman
1877	inwonende knecht	Jan Nieborg
5 apr 1877	geboorte	Grietje Jantina Bolhuis
1880	dochter	Grietje Jantina Bolhuis
1880	hoofd, landbouwer	Willem Bolhuis
1880	huisvrouw van Willem Bolhuis	Henderika Veldman
1880	inwonende dienstbode	Elisabeth Reeder
1880	inwonende dienstknecht	Jan Nieborg
1880	inwonende knecht	Albert Berends
1880	schoonzuster	Jantje Veldman
4 mei 1880	geboorte	Engelina Bolhuis
20 dec 1880	overlijden	Engelina Bolhuis
1 mei 1882	geboorte	Engelina Bolhuis
1889	inwonende dienstbode	Lina Kooi
1889	inwonende knecht	Roelinus Wilminus Kuipers
1890	dochter	Engelina Bolhuis
1890	dochter	Grietje Jantina Bolhuis
1890	hoofd, landbouwer	Willem Bolhuis
1890	huisvrouw van Willem Bolhuis	Henderika Veldman
1890	inwonende dienstbode	Lina Kooi
1890	inwonende dienstknecht	Roelinus Wilminus Kuipers
1890	inwonende dienstknecht	Albert Berends
1890	schoonzuster	Jantje Veldman
1 jul 1891	overlijden	Grietje Jantina Bolhuis
1892	inwonende dienstknecht	Jan Ubels
1895	inwonende dienstknecht	Jan Kremer
1896	inwonende dienstbode	Eitdina Ottens
1900	dochter	Engelina Bolhuis
1900	hoofd, landbouwer	Willem Bolhuis
1900	huisvrouw van Willem Bolhuis	Henderika Veldman
1900	inwonende dienstbode	Janna Klaassens
1900	inwonende knecht	Jan Kremer
1902	huisvrouw van Tidde Buiten	Engelina Bolhuis
1902	schoonzoon	Tidde Buiten
9 nov 1902	geboorte	Willem Frederik Buiten
15 nov 1903	overlijden	Jantje Veldman
20 sep 1908	geboorte	Marchien Hendrika Buiten
21 sep 1909	overlijden	Willem Bolhuis
1918	hoofd, landbouwer	Tidde Buiten
24 jan 1919	overlijden	Henderika Veldman
1921	dochter	Marchien Hendrika Buiten
1921	hisvrouw van Tidde Buiten	Engelina Bolhuis
1921	zoon	Willem Frederik Buiten
1927	hoofd, landbouwer	Willem Frederik Buiten
1927	huisvrouw van Willem Frederik Buiten	Brechtje Cornelia Meijer
sep 1927	hoofd, landbouwer	Willem Frederik Buiten
1957	hoofd, landbouwer	Willem Frederik Buiten

Adreshistorie

30 apr 1814	Wijk C Onnen 24 Haren
1850	Wijk C Onnen 42 Haren
1860	Wijk C Onnen 54 Haren
1880	Wijk C Onnen 71 Haren
1890	Wijk C Onnen 76 Haren
1900	Wijk C Onnen 75 Haren
20 sep 1908	Wijk C Onnen 93 Haren
1921	Wijk E Onnen 84 Haren
sep 1927	Onnen 95 Haren
1957	Dorpsweg 55 Onnen

Bronnen

Specificatie vermeldingen

1830
Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 254
eigenaar: Hindrik Breeman (1761-1832) - art. 87/32

1834
Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 254
eigenaar: Gerrit Veldman (1790-1870) - art. 502/52

1851
Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 745

info: Herbouw
eigenaar: Gerrit Veldman (1790-1870) - art. 502/68

1863
Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 745
eigenaar: Gerrit Veldman (1790-1870) - art. 1551/64

1872
Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 745
eigenaar: Jantje Veldman (1823-1903) - art. 2036/14

1904
Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 745
eigenaar: Willem Bolhuis (1838-1909) - art. 1704/58

1905
Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 1577

info: Herbouw
eigenaar: Willem Bolhuis (1838-1909) - art. 1704/59

1921
Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 1577
eigenaar: Engelina Bolhuis (1882-1948) - art. 5069/50

1927
Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 1577

info: Bijbouw
eigenaar: Engelina Bolhuis (1882-1948) - art. 5069/54

1950
Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 1577
eigenaar: Tidde Buiter (1876-1955) - art. 3769/61

jun 1957

Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 2132
eigenaar: erven van Tidde Buiter (1876-1955) - art. 3769/71

jul 1957

Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 2132
eigenaar: Willem Frederik Buiter (1902-?) - art. 6901/3

1977

Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie C nr. 2132
eigenaar: Geert Hendrik Knoop (1941-2004) - art. 15779/1

1979

Wijk C Onnen 24 Haren, kad. Haren sectie G nr. 2132
eigenaar: Jannes Reint Bonninga (1919-?) - art. 16652/1

Register van namen

Berends, Albert	
1880	inwonende knecht
1890	inwonende dienstknecht
Bolhuis, Engelina	
4 mei 1880	geboorte
20 dec 1880	overlijden
1 mei 1882	geboorte
1890	dochter
1900	dochter
1902	huisvrouw van Tidde Buiter
1921	eigenaar
1927	eigenaar
Bolhuis, Grietje Jantina	
5 apr 1877	geboorte
1880	dochter
1890	dochter
1 jul 1891	overlijden
Bolhuis, Willem	
1876	hoofd, landbouwer
1880	hoofd, landbouwer
1890	hoofd, landbouwer
1900	hoofd, landbouwer
1904	eigenaar
1905	eigenaar
21 sep 1909	overlijden
Bonninga, Jannes Reint	
1979	eigenaar
Breeman, Engelina	
1840	huisvrouw van Gerrit Veldman
1850	huisvrouw van Gerrit Veldman
24 dec 1855	overlijden
Breeman, Hindrik	
16 aug 1815	vermelding woonplaats
1830	eigenaar
Buiringa, Kars	
1860	inwonende knecht
Buiter, Marchien Hendrika	
20 sep 1908	geboorte
1921	dochter
Buiter, Tidde	
1902	schoonzoon
1918	hoofd, landbouwer
1950	eigenaar
jun 1957	eigenaar
Buiter, Willem Frederik	
9 nov 1902	geboorte
1921	zoon
1927	hoofd, landbouwer
sep 1927	hoofd, landbouwer
1957	hoofd, landbouwer
jul 1957	eigenaar

Detailblad gebouw

Haren, Wijk C Nr 24 Onnen

Dirks, Hinderkje 1830	inwonende werkmeid
Hendriks, Tebbe 1860	inwonende knecht
Heuving, Petronella Hindriks 1830	huisvrouw van Harm Jans Smeenk
Hindrikus, Grietje 30 apr 1814	geboorte
Horst, Roelfien 1840	inwonende dienstmeid
Klaassens, Janna 1900	inwonende dienstbode
Knoop, Geert Hendrik 1977	eigenaar
Kooi, Lina 1889	inwonende dienstbode
1890	inwonende dienstbode
Kremer, Jan 1895	inwonende dienstknecht
1900	inwonende knecht
Kuipers, Roelinus Wilminus 1889	inwonende knecht
1890	inwonende dienstknecht
Meijer, Brechtje Cornelia 1927	huisvrouw van Willem Frederik Buiter
Nieborg, Jan 1877	inwonende knecht
1880	inwonende dienstknecht
Ottens, Eitdina 1896	inwonende dienstbode
Pikkert, Jelle 1869	inwonende knecht
Reeder, Elisabeth 1880	inwonende dienstbode
Sants, Jan 1840	inwonende knecht
Smeenge, Jan 1830	kind, 1e huwelijk
Smeenk, Harm Jans 1830	hoofd, landbouwer
Smeenk, Teunis 1830	kind, 1e huwelijk
Smeenk, Willem 1830	kind, 2e huwelijk
Takens, Jan 1869	inwonende knecht
Ubels, Jan 1892	inwonende dienstknecht
Veldman, Gerrit 1834	eigenaar
1840	hoofd, landbouwer
1850	hoofd, landbouwer
1851	eigenaar
1860	joofd, landbouwer
1863	eigenaar
10 apr 1870	overlijden
Veldman, Gezina 1840	dochter
1850	dochter
1860	dochter
Veldman, Henderika 1850	dochter
1860	dochter
1876	huisvrouw van Willem Bolhuis
1880	huisvrouw van Willem Bolhuis
1890	huisvrouw van Willem Bolhuis
1900	huisvrouw van Willem Bolhuis
24 jan 1919	overlijden
Veldman, Hillechien 1840	dochter
1850	dochter
1860	dochter
Veldman, Jan 1840	zoon
1850	zoon

Detailblad gebouw

Haren, Wijk C Nr 24 Onnen

1860	zoon, landbouwer
24 dec 1861	overlijden
Veldman, Jantje	
1840	dochter
1850	dochter
1860	dochter
1872	eigenaar
1880	schoonzuster
1890	schoonzuster
15 nov 1903	overlijden